

Ústav Dálného východu

Posudek oponenta bakalářské práce

student: Anna Landsmannová

obor: koreanistika

název práce: Koncept dálnovýchodní medicíny v kompendiu Tongüi pogam

vedoucí práce: doc. PhDr. Miriam Löwensteinová, Ph.D.

oponent: Tomáš Horák, Ph.D.

Dle názvu se hodnocená práce zabývá konceptem dálněvýchodní medicíny, jak se odráží v kompendiu Tongüi pogam. Téma je to bezesporu zajímavé v tom smyslu, že uvedené dílo umožňuje udělat si rámcovou představu o úrovni tehdejších lékařských znalostí v širším společenském kontextu. Zároveň se ale jedná o poměrně náročný projekt, protože předmětem zkoumání je v zásadě odborná příručka psaná klasickou čínštinou. Seriózní analýza pojmů a dobových představ by tak vyžadovala erudici v této oblasti, což samozřejmě nelze předpokládat a vyžadovat u studenta bakalářského programu. Díky existenci komentářů a překladů do moderní korejštiny a angličtiny dílo sice na této úrovni zpracovatelné je, ale řešitelka by si měla uvědomovat omezení, která jsou s využitím překladů spojena, a nějakým způsobem na ně v metodologické části poukázat. Toto prvotní zamyšlení a zhodnocení vlastních možností ale v práci chybí, nebo je přinejmenším nedostatečné. Podobně nedostatečné se jeví i vymezení vlastních cílů práce, kdy se v úvodu dozvídáme pouze jak bude práce vypadat a čemu se budou věnovat jednotlivé kapitoly.

V reálu je práce v zásadě zestručněním anglického komentáře ke knize, které je v dalších částech doplněno popisem obsahu namátkově vybraných částí jednotlivých kapitol a překlady anglického překladu. Pokud existoval nějaký klíč nebo systém výběru použitých pasáží, tak zůstal bohužel skryt. Přínosem pro čtenáře tak může být to, že si ušetří práci se čtením citovaného anglického komentáře a obsahu, a přitom získá přibližnou představu, jak zhruba vypadala tzv. tradiční čínská (dálněvýchodní) medicína. Přitom ale musí být velmi obezřetný, aby odlišil opravdu původní koncepty od jejich moderní interpretace, v čemž mu autorka příliš nepomáhá, viz např. kapitola *Dálněvýchodní medicína*, kde je mj. popisováno i vnímání zdraví, ovšem dikcí současné „tradiční čínské medicíny“. Hranice mezi původními dálněvýchodními léčebnými systémy a západním léčitelským folklórem, který se kolem nich vytvořil (viz např. odkazované webové stránky věnované Su Jok terapii), je totiž tenká a převzaté koncepty si v nových kontextech žijí vlastním životem. Zvláště při čerpání z obecně přehledových zdrojů je třeba dávat velký pozor, aby se člověk nestal součástí moderního, na důvěřivé pacienty zaměřeného vyprávění a výkladu „tradiční“ medicíny.

Formálně je práce zpracována dobře; autorka se snaží používat a citovat, pokud možno relevantní literaturu. Jazykově je práce na požadované úrovni a nelze jí nic podstatného vytknout. Pojmoslovný aparát je sice omezený na nezbytně nutnou úroveň, ale zato je užíván až na výjimky přirozeně a vhodně.

Ústav Dálného východu

V závěru práce řešitelka z větší části hodnotí význam rozebíraného díla a jeho autora, jak v dobovém kontextu, tak coby součásti korejského kulturního odkazu; v omezenější míře se pokouší též formulovat vlastní závěry plynoucí z práce. Osobně poněkud postrádám kritičtější odstup, zejména pokud jde o zasazení díla a obsahu do současnosti. S ohledem na citované úryvky původního díla lze jen stěží souhlasit s hodnocením „překvapivě modernosti v diagnózách i doporučeních“. Řada věcí možná opravdu souzní se soudobou alternativní medicínou, ale spíše z toho důvodu, že „alternativní medicína“ není žádnou medicínou v moderním slova smyslu (tj. medicínou založenou na moderních anatomických, biochemických a jiných poznatcích, se statisticky prokazatelnými výsledky). Pokoušet se v díle hledat cokoli víc, než vykreslení dobových znalostí může být v dnešní době „alternativních“ faktů poněkud nežádoucí. Na řadě citovaných míst se dobře ukazuje původní význam tzv. holistického přístupu tradičního léčitelství. Nehledě na překonaný popis funkční anatomie lidských orgánů, který se z dnešního pohledu jeví úsměvně, je většina uváděných „pravých“, či „původních“ příčin chorob naprosto mimo, pokud bychom hledali mezi uváděnou příčinou a symptomem jako jejím výsledkem přímý kauzální vztah. Pokud tedy budeme na ztrátu hlasu užívat „lék“, který údajně posiluje ledviny, nebo hasí oheň v žaludku, tak se pravděpodobně nakonec uzdravíme, ale bude to s největší pravděpodobností zásluha ozdravných mechanismů těla, spíše než prášku z nosorožčího rohu. I když je tedy v díle bezesporu řada empiricky nashromážděných poznatků a zkušeností s léčivými účinky určitých látek a postupů, vysvětlení mechanismu těchto účinků je v převážné většině naprosto scestné, na což by také v práci mohlo být poukázáno, aby se tím vyvážily pozitivní komentáře a poznámky naznačující relevantnost díla pro dnešek.

Vcelku však práci hodnotím veskrze kladně. I když to asi nebyl původní úmysl autorky, citováním řady originálních pasáží ukazuje koncepty dálnévýchodní medicíny v jejich původní podobě. Pokud se dočítáme, že srdce má různý počet děr a chlupů v závislosti na inteligenci pacienta, a navíc má v hlavě svůj otvor, kterým je jazyk, jen těžko se k dílu můžeme obracet jako k pokladnici inspirativní moudrosti, nebo jako k základu alternativy moderní medicíny. Byť není úkolem oponenta doplňovat závěry hodnocené práce, osobně mě pouze utvrdila v tom, že tzv. dálnévýchodní medicína, stejně jako ostatní „alternativy“ patří přinejlepším do dějin lékařství, nikoliv do osnov lékařských fakult, nebo do souboru výkonů hrazených z veřejného zdravotního pojištění; rozhodně by se v dnešní době, navzdory vší módnosti, neměla uplatňovat při léčbě jakýchkoliv zdravotních problémů, na které nezabírá placebo ani samoléčebné procesy.

Uvedené výtky oponenta směřují spíše k současným snahám o komerční renesanci „tisíciletími“ prověřených léčebných postupů. Práci samotnou doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Zelenči, dne 23. 01. 2019